

SAMEN WERKEN IN HET DUURZAAM WAALWIJK LAB 14 MEI 2019

De LAB deelnemers (inwoners, ondernemers en organisaties) werken samen aan de activiteiten die voortvloeien uit het DUURZAAM WAALWIJK LAB. De inhoud is door de deelnemers zelf bepaald en tot stand gekomen op basis van twee LABS (26 februari en 14 mei 2019). In deze agenda wordt de laatste stand van zaken beschreven.

Doelstelling:
Samen werken aan een Duurzaam Waalwijk

De deelnemers hebben aangegeven dat er kansen en uitdagingen liggen op:

- Verduurzaming particulier bezit & financiering
- Inwoners enthousiasmeren: Jong geleerd, oud gedaan, bewustwording
- Vergroenen particuliere tuinen en openbaar gebied
- Zonnepanelen op daken bedrijven (alleen vergunning als ze hier aan voldoen)
- Integrale zonnepanelen stimuleren (kan ook op muren)
- Financiële stimulering en oplossingen, ook voor minder draagkrachtige gezinnen
- Gemeente als tempoversneller + voorbeeldrol van de gemeente
- Meer ruimte aan maatschappelijke duurzaamheidsinitiatieven
- Circulaire mogelijkheden laten zien en benoemen
- Circulaire inkoop door de gemeente
- Combinatie zonnepanelen en groene daken, muren stimuleren
- Mobiliteit: doorstroming op de bedrijventerreinen en betere openbaar vervoer
- Verenigingsgebouwen verduurzamen
- Warmtenet en warmteuitwisseling stimuleren tussen bedrijven
- Openbare LED verlichting
- Circulair ontwerpen van openbare ruimte

Het DUURZAAM WAALWIJK LAB werkt aan drie sporen:

1. Verduurzaming particulier bezit en financiering
2. Enthousiasme & bewustwording inwoners stimuleren
3. Gemeente als tempoversneller en voorbeeldrol vervullen

Activiteiten

1. Verduurzaming particulier bezit & financiering

Belangrijkste drijfveer voor particulieren om hun woning te verduurzamen, is waarschijnlijk financieel voordeel. Oudere mensen hebben vaak wat meer financiële

ruimte in hun hypotheek dan jongeren. What is in it for me is dus erg belangrijk. Evenals bewustwording; wat is er mogelijk? We willen duurzaamheidsmaatregelen koppelen aan besparing. Daarbij willen we ons richten op twee doelgroepen: sociale huurders en woningbezitters. Dit willen we samen met belanghebbenden vormgeven.

Met een integrale projectaanpak willen we inwoners ontzorgen, dienstverlening faciliteren en technische en financiële informatie ontsluiten. Ondersteuning van de gemeente is nodig om methoden te ontwikkelen/ in te kopen, website, marketing en administratieve organisatie te verzorgen. Deze inzet vraagt middelen, mensuren en ruimte.

Het is nog niet helemaal helder hoe dit idee concreet vorm krijgt: welke activiteiten de werkgroep gaat oppakken en wat zij precies van de gemeente nodig hebben. Het idee wordt door de werkgroep verder uitgewerkt met Langstraat Energie. Daarna wordt de nadere uitwerking met de gemeente besproken om te kijken wat er mogelijk is en op welke manier de gemeente kan ondersteunen.

Aandachtspunten:

- *Er loopt een vergelijkbare en beproefde aanpak in Heusden en Dongen waarin samen wordt gewerkt met lokale bedrijven. Zij benaderen inwoners per wijk. Misschien is het goed om hier ook even na te kijken voor de nadere uitwerking. Ook om aan te kunnen geven waarin de aanpak zich onderscheidt.*
- *Er is behoefte aan een meedenkende en meewerkende ambtenaar. Op basis van de nadere uitwerking wordt gekeken wie het beste deze rol kan vervullen. Het eerste contact is reeds gelegd.*

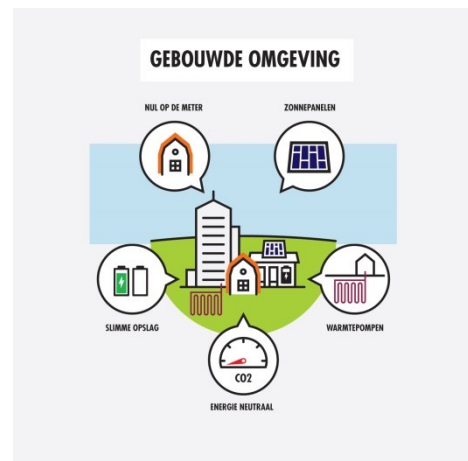
2. Enthousiasme & bewustwording inwoners stimuleren

Om enthousiasme en bewustwording bij inwoners te stimuleren, is er kennis, voorlichting, communicatie, financiering en het delen van goede voorbeelden, mogelijkheden nodig. Iedereen kan hierin een rol vervullen en voorbeeldgedrag laten zien. Omdat voor ondernemers al relatief veel gebeurt, heeft de werkgroep besloten zich vooral te willen richten op inwoners omdat:

- Onzekerheid
- (Te) veel informatie
- Wat is waar/ betrouwbaar?
- Ontwikkelingen – kosten versus opbrengsten

Daarbij willen ze klein beginnen door:

- Inventariseren welke thema's
- Wie doet er al iets, welke organisaties?
- Welke organisaties willen dit uitdragen?
- Kennispartijen erbij halen voor het verhaal
- Onder vlag gemeente, betrouwbare partij
- Duurzaam Waalwijk Lab spiegelt ook de gemeente zelf (gebruik maken van elkaars kennis, kunde en inzichten)
- Promoten bestaande initiatieven
- Communicatie strategie (vb krant armoede)

Kom binnen en maak het mee. De deur van het LAB staat open. Dat is de primaire boodschap. In de nadere uitwerking gaat de werkgroep nog bepalen wat er op korte termijn opgepakt kan worden en wat meer een actie is voor de middel en lange termijn.

Eén van de ideeën is om een inloopavond/ duurzaamheidsmarkt te organiseren waarbij de verschillende initiatieven zich presenteren. Atelier Winterdijk 30b sluit zich bij deze werkgroep aan. Zij willen o.a. thematafels organiseren. Op 15 mei organiseren zij al Groenspraak; een talkshow over Duurzaamheid waarbij ook (regen)tonnen worden weggeven.

Aandachtspunten:

- *Bij het verslag levert de gemeente een overzicht aan met de initiatieven die zij kennen met contactgegevens. Dit kan dan door iedereen verder worden aangevuld.*
- *Voor de inloopavond is het belangrijk om een trigger te hebben, bijvoorbeeld nieuwe technieken. Er moet iets te halen zijn voor mensen. Daarna is het de kunst om hen vast te houden.*
- *Kan het concept van de Duurzaamheidsvisie aan het LAB worden voorgelegd voor feedback? Indien de raad hiermee instemt, wordt dit gedaan.*

3. Gemeente als tempoversneller

De gemeente vervult een belangrijke rol als tempoversneller en heeft een voorbeeldrol. Daarbij is het belangrijk om met daadkracht de duurzame ambities te vertalen naar korte termijn acties op de pijlers zodat er een soort van stappenplan tot 2043 uitrolt. Hieraan wordt gewerkt met de Duurzaamheidsvisie die na de zomervakantie in de raad komt. Daarnaast is het belangrijk om ook klein te beginnen en nu al concreet aan de slag te gaan. Een manier om dit vorm te geven, is om voortaan duurzaam in te kopen als gemeente. Laat de laagste prijs los en ga werken met ton in aanbestedingen. Maak gebruik van de milieupacttools, LCA producten (Levens Cyclus Analyse) en MOED model die er al zijn. Dan wordt er een gelijk speelveld gecreëerd waarbij ook leveranciers en ondernemers in de keten het voorbeeld gaan volgen. Dit vraagt een lange termijnvisie en aanpassing van het inkoopbeleid.

De gemeente is bezig met het aanpassen van het inkoopbeleid. De werkgroep wordt uitgenodigd voor een gesprek met de inkopers om samen te komen tot een aanzet en/of uitgangspunten in het nieuw inkoopbeleid. Naast de totstandkoming van de visie werkt de gemeente al op diverse manieren concreet aan duurzaamheid zoals het faciliteren van regentonnen, geveltuintjes en het uitvoeren van hittestresstesten. Bij het verslag wordt een bijlage toegevoegd met een overzicht van de activiteiten die reeds lopen. Zo worden de milieueffecten voortaan meegenomen in een gunning. Bijvoorbeeld bij de Haven. Daarnaast is het idee om elk college- en/of raadsvoorstel voortaan te voorzien van een duurzaamheidsparagraaf.

Aandachtspunten:

- *Bij het verslag levert de gemeente een overzicht aan met activiteiten die reeds lopen.*
- *Naast de Duurzaamheidsvisie die eind augustus in de raad wordt behandeld, wordt er ook gewerkt aan een Visie Grootschalige Opwek. De planning is om deze begin 2020 in de raad voor te leggen.*
- *Daarnaast wordt er gewerkt aan de Regionale Energie Strategie. Deze wordt naar verwachting ook begin 2020 in de raad voorgelegd.*

Vervolg

- De drie werkgroepen gaan zelf aan de slag met de uitwerking en uitvoering van de plannen en activiteiten. Waar hulp nodig is, kan de gemeente ondersteuning bieden. Dit horen we graag.
- De werkgroep 'Vergroenen' gaat niet verder via het Duurzaam Waalwijk LAB. Eén van de deelnemers sluit voortaan bij het Groen en Natuur LAB. Een andere

deelnemer sluit aan bij de werkgroep 'Enthousiasmeren' van het Duurzaam Waalwijk LAB

- De input uit het LAB wordt ook geborgd in de Duurzaamheidsagenda die na vaststelling van de visie Duurzaam Waalwijk ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.
- In september checkt de gemeente bij de LAB deelnemers of er behoefte is aan een vervolg LAB. Mogelijk dat de vaststelling van de visie tot nieuwe ideeën leidt.

Bijlage I: Inzet/ activiteiten van de gemeente Waalwijk

Een korte samenvatting van de lopende activiteiten op het vlak van Duurzaamheid:

- 1. Visie Duurzaam Waalwijk:** De gemeente werkt aan een brede visie Duurzaamheid waarin ambities en doelstellingen voor de thema's Energie, Klimaat en Duurzame consumptie en productie worden uitgewerkt. In de tweede helft van dit jaar wordt deze visie voorgelegd aan de raad waarna er met inwoners, ondernemers en organisaties wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan.
- 2. Regentonnenactie:** In het kader van de Week van het Water is aandacht gevraagd voor wat mensen in en rond het huis kunnen doen om water te besparen. Het uitdelen van vouchers waarmee met forse korting een regenton kan worden aangeschaft, is daar onderdeel van.
- 3. Hittestresstesten:** We moeten ervoor gaan zorgen dat onze openbare ruimte en ruimtelijke planning klimaatbestendig wordt. Om inzicht te krijgen in de locaties waar het bovenmatig warm, droog of nat wordt, is een klimaatstresstest gedaan. Deze informatie is input voor het groen-, water- en rioolbeleid.
- 4. Aanpassing inkoopbeleid:** De gemeente gaat haar eigen inkoopbeleid duurzaam maken. De recente aanbesteding van koffieautomaten is "fairtrade-proof".
- 5. Geveltuinjesactie:** Dit voorjaar geeft de gemeente 200 meter aan geveltuinen weg! Tijdens deze actie legt de gemeente de geveltuin aan inclusief de planten. Het onderhoud van de geveltuin wordt door inwoners zelf gedaan.
- 6. Groene Agenda:** De Groene Agenda is een verzameling van ideeën van inwoners en van de gemeente om de openbare ruimte meer groene kwaliteit te bieden en te werken aan klimaatadaptatie. Het plan is om in 2020 met de Groene Agenda te gaan starten.
- 7. Bomenbeleid:** Er wordt nieuw beleid opgesteld die moet zorgen voor een duurzaam bomenbestand.
- 8. Groenbeleidsvisie:** De gemeente is bezig om een nieuw groenbeleidsvisie op te stellen om te komen tot een gezond en toekomstbestendige groene omgeving in Waalwijk. Thema's die er aan bod komen zijn: biodiversiteit, toekomst, beleving en participatie.
- 9. Natuur in de wijk:** Samen met inwoners wordt gewerkt aan meer flora en fauna in de stad. O.a. door verschillende nestkasten op te hangen, bosschages en hagen te planten en bloemenmengsels inzaaien
- 10. Tiny Forest:** Op het moment is de gemeente aan het uitzoeken welke mogelijkheden er zijn voor de Tiny Forests binnen de gemeente. Mogelijk gaat de gemeente zich inschrijven als een mogelijke partner.
- 11. Verduurzaming woningen:** Op dit moment ondersteunt de gemeente de VvE Op den Heul bij het energiezuiniger maken van hun flat aan de Heulstraat. Ook faciliteren we Buurkracht Waspik bij het organiseren van bijeenkomsten.
- 12. Zonneweide in Waalwijk:** De gemeente ondersteunt Langstraat Energie in de vorm van inhuur kennis bij de ontwikkeling van een zonneweide op de voormalige stortplaats aan de Gansoyensesteeg.
- 13. Verduurzaming bedrijven:** De gemeente neemt deel aan de Stichting Waalwijk CO2 vrij en faciliteert ideeën van de stichting, zoals het ontwikkelen van een warmtenet op industrieterrein Haven.

14. Visie grootschalige opwek: de gemeente start dit voorjaar met het maken van een visie grootschalige opwek. Hierin komen de kaders voor het ontwikkelen van zonneweiden en plaatsen van windmolens in ons buitengebied.

